

Yhdessä kohti globaalia sopimusta

LUONNON PUOLESTA JA IHMISTEN HYVÄKSI

Nuoret mukaan asettamaan
tavoitteita luonnon monimuo-
toisuudelle, ekosysteemeille ja
kestävälle käytölle

Yhdessä kohti globaalia sopimusta luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi
Nuoret mukaan asettamaan tavoitteita luonnon monimuotoisuudelle,
ekosysteemeille ja kestäväille käytölle.

Nord 2019:047

ISBN 978-92-893-6362-4 (PDF)

ISBN 978-92-893-6363-1 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/NO2019-047>

© Pohjoismainen yhteistyö 2019

Ulkoasu: Gitte Wejnold, Louise Jeppesen, Erling Lynder
Kannen valokuva: Unsplash.com

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimmista alueellisista yhteistyömuodoista. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Kööpenhamina

www.norden.org

Pohjoismaisia julkaisuja voi ladata ja tilata osoitteesta www.norden.org/nordpub.

Yhdessä kohti globaalia sopimusta

LUONNON PUOLESTA JA IHMISTEN HYVÄKSI

**Nuoret mukaan asettamaan tavoitteita
luonnon monimuotoisuudelle, ekosys-
teemeille ja kestäväälle käytölle.**

Tekijät: Christian Prip (Fridtjof Nansen Institute, Norja), Thor Hjarsen (WWF: Maailman luonnonsäätiö, Tanska), Bjørn Bedsted (Tanskan tiede- ja teknologianeuvosto, Tanska) ja Mette Gervin Damsgaard (Pohjoismaiden neuvosto).

Toimituskomitea: Mette Gervin Damsgaard (Pohjoismaiden neuvosto), Eva Juul Jensen (Pohjoismaiden ministerineuvosto), Sigga Jacobsen (Pohjoismaiden ministerineuvosto), Melina Sakiyama (Global Youth Biodiversity Network), Tine Svendsen (Den Grønne Studenterbevægelse), Gustaf Zachrisson (Naturskyddsföreningen), Karolina Lång (Pohjoismaiden nuorten neuvosto), Nicholas Kujala (Pohjoismaiden nuorten neuvosto), Elva Hrönn Hjartardóttir (Pohjoismaiden nuorten neuvosto), Annika Lepistö, Lovisa Roos (Feltbiologerne Sverige), Monika Skadborg (Klimaraadet) ja Ann-Katrine Garn (puheenjohtaja – Tanskan IUCN-komitea) ja Christa Elmgren (UNR)

"Uudella maailmanlaajuisella luonnon monimuotoisuutta koskevalla sopimuksella voimme mahdollistaa sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden. Toimikaamme yhdessä yhtenä voimakkaana äänenä."

GUSTAF ZACHRISSON, HARJOITTELIJA, RUOTSIN LUONNONSUOJELUYHDISTYS (SWEDISH SOCIETY FOR NATURE CONSERVATION)

Sisällys

7	UUSI SOPIMUS LUONNON PUOLESTA JA IHMISTEN HYVÄKSI
11	Istunto 1 LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KATOAMINEN – MITÄ ON PELISSÄ?
20	KYSYMYKSIÄ
23	Istunto 2 GLOBAALIT TAVOITTEET LUONNON MONIMUOTOISUUDELLE
30	KYSYMYKSIÄ
33	Istunto 3 NUORTEN OSALLISTUMINEN JA VASTUU
35	KYSYMYKSIÄ
37	Istunto 4 LUONNON MONIMUOTOISUUDEN JA ILMASTONMUUTOKSEN VÄLINEN YHTEYS
41	KYSYMYKSIÄ
43	Istunto 5 LUONNON PUOLESTA – IHMISTEN HYVÄKSI -SOPIMUS JA SEN TOIMEENPANOINSTRUMENTIT
45	KYSYMYKSIÄ
46	SUOSITUKSET
47	KYSYMYKSIÄ ARVIOINTI-ISTUNTO

Ohjekirja tapahtumien järjestämiseen

Yhdessä kohti maailmanlaajuisista sopimusta luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:norden:org:diva-5689>

Uusi sopimus luonnon ja ihmisten hyväksi

Työkalupakin esittely

Tämä on mahdollisuus sinulle, ystävillesi ja verkostollesi osallistua ja myötävaikuttaa ajankohtaisiin luonnon monimuotoisuutta koskeviin neuvotteluihin.

Mistä on kyse?

Tervetuloa käyttämään tätä työkalupakkia, jonka avulla saadaan nuoret mukaan asettamaan uusia tavoitteita luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelulle ja kestäväälle käytölle. Tämän avulla varmistetaan uusi maailmanlaajuinen sopimus luonnon ja ihmisten hyväksi! Tämä työkalupakki on tarkoitettu nuorille ja niille, jotka haluavat innostaa nuoria osallistumaan uuden maailmanlaajuisen sopimuksen luonnon ja ihmisten hyväksi kehittämistyöhön. Jokainen, joka haluaa järjestää, helpottaa ja innostaa nuorten osallistumista, voi käyttää tätä työkalupakkia. Tuloksista voidaan tiedottaa päätöksentekijöitä, yleisöä ja muita olennaisia toimielimiä, ja ne tulevat olemaan osa suurempaa nuorten liikettä ympäri maailmaa.

On todennäköistä, että uusi sopimus luonnon ja ihmisten hyväksi hyväksytään vuoden 2020 loppuun mennessä. Lisätietoja prosessista ja nuorten osallistumisesta löytyy seuraavista linkeistä.

Lisätietoja maailmanlaajuisesta prosessista löytyy osoitteesta <https://www.cbd.int/conferences/post2020>

Lisätietoja nuorten maailmanlaajuisesta biologisen monimuotoisuuden verkostosta löytyy osoitteesta <https://www.gybn.org/>

Lisäohjeita nuorten tapahtumien järjestämisestä löytyy seuraavasta osoitteesta *Manual for organizing youth consultations – Together towards a global deal for nature and people* – <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:norden:org:diva-5689>

Perehtymällä tähän työkalupakkiin, vastaamalla kysymyksiin ja järjestämällä ja osallistumalla nuorten tapahtumiin, sinulla on mahdollisuus keskustella maailmanlaajuisesta sopimuksesta luonnon ja ihmisten hyväksi ja saada hallitukset ja muut päätöksentekijät kuuntelemaan sinua.

Toivomme sinun osallistuvan ja sitoutuvan tähän. Se on tarpeen – koska kyse on myös sinun tulevaisuudestasi.

Mitä on pelissä?

Maapallon biodiversiteetti, joka käsittää ekosysteemit, eläinlajit ja geneettiset resurssit, heikkenee arktisilla alueilla, trooppisissa metsissä, koralliriutoilla ja valtamerissä. Jotkut väittävät, että parhaillaan on käynnissä eläin- ja kasvilajien kuudes suuri sukupuuttoaalto, ja että se on verrattavissa viimeisimpään massasukupuuttoon, joka tapahtui noin 65 miljoonaa vuotta sitten ja jonka seurauksena dinosaurukset kuolivat sukupuuttoon. Nykyään villieläinten katoaminen on 100–1 000 kertaa nopeampaa ”luonnolliseen” sukupuuttoon verrattuna. Ja nyt se tapahtuu ihmisen toiminnan seurauksena.

Tämä haaste on maailmanlaatuinen ja suuruusluokassaan ilmastonmuutoksen kokoinen. Menetettyjä eläinlajeja ja ekosysteemejä ei saada koskaan takaisin.

Yhdistyneiden kansakuntien Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen, Biodiversiteettisopimuksen, allekirjoittaneet maat kokoontuvat Kiinan Kunmingissa lokakuussa vuonna 2020 sopiakseen uudesta maailmanlaajuisesta sopimuksesta, jonka tavoitteena on pysäyttää lajien häviäminen sekä elinympäristöjen ja ekosysteemien tuhoutuminen. Tähän työkalupakkiin perustuvien toimien tuloksia käytetään suoraan tässä prosessissa.

Uuden maailmanlaajuisen luontosopimuksen tavoitetaso vaikuttaa tulevien sukupolvien elinkeinoihin ja luonnonolosuhteisiin. Siksi on ratkaisevan tärkeää, että nuorilla on sananvaltaa ja että he antavat ideansa ja panoksensa tällaiseen uuteen sopimukseen, joka sisältää uusien tavoitteiden asettamisen luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi.

Miksi me tarvitsemme maailmanlaajuisia tavoitteita luonnon monimuotoisuudelle?

Biodiversiteettisopimus (CBD) hyväksyttiin vuonna 1992, ja sen tavoitteena on suojella luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemien säilyttäminen. Huolimatta yrityksistä suojella ja hoitaa luonnon monimuotoisuutta kestävästi, arvioit osoittavat, että maailman luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ja ekosysteemien häviämistä ei ole onnistuttu pysäyttämään planeetallamme.

Tämä asia on viimeksi dokumentoitu YK:n kansainvälisen luontopaneelin IPBES:in vuonna 2019 toukokuussa julkaisemassa maailmanlaajuisessa arviointiraportissa (<https://www.ipbes.net/global-assessment-report-biodiversity-ecosystem-services>).

Vuonna 2010 Biodiversiteettisopimuksen 196 allekirjoittajavaltiota hyväksyivät pitkälle kehitetyn strategisen kehysten ja 20 luonnon monimuotoisuutta koskevaa tavoitetta – niin kutsutut Aichi-tavoitteet. Strategista suunnitelmaa vuosille 2011–2020 kutsutaan myös YK:n biodiversiteettistrategiaksi.

Olemassa olevat Aichi-tavoitteet vanhenevat vuonna 2020, ja uudet tavoitteet määrittävä Luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi -sopimus hyväksytään 2020.

Tarkoituksena on laatia uusi Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi -sopimus ja asettaa uudet tavoitteet, ja siinä me tarvitsemme sinun apuasi!

Miten tätä työkalupakkia tulee käyttää?

Tulet olemaan osa kokonaisvaltaista ja osallistavaa maailmanlaajuisia prosessia uuden sopimuksen muotoilemiseksi.

Työkalupakki tarjoaa ajankohtaista tietoa luonnon monimuotoisuudesta sekä biodiversiteettisopimuksesta ja sen toteuttamisesta. Lisäksi siinä esitetään katsaus keskeisiin asioihin ja ongelmiin, joista on keskusteltava uusien luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden asettamisen yhteydessä.

Jokainen työkalupakin "istunto" koostuu taustatiedoista sekä kyselystä. Kysymykset liittyvät tiedossa oleviin prioriteetteihin ja ongelmiin, ja sinua opastetaan niissä. Kaikkia vastauksiasi voi käsitellä yksityiskohtaisemmin myöhemmin vastaamalla kysymykseen *MIKSI?* tai *Tarkastele kysymyksiä*.

Kuinka vastaukset lähetetään?

Jos asut jossain Pohjoismaassa (Grönlanti, Ahvenanmaa, Ruotsi, Färsaaret, Suomi, Norja tai Tanska), lähetä vastauksesi osoitteeseen **youthinput@us.fo**

Miten lähettämäsi materiaalia käsitellään?

Pohjoismaiden neuvosto (PN) ja Pohjoismaiden ministerineuvosto ovat vastuussa tästä työkalupakista, ja ne keräävät ja käsittelevät eri Pohjoismaissa järjestettyistä työpajoista saadut raportit.

Yhteenvetoraportti sisältäen nuorten suositukset maailmanlaajuiselle Luonnon puolesta – Ihmisten hyväksi -sopimukselle laaditaan Pohjoismaiden nuorilta saatujen vastausten pohjalta. Pohjoismaita edustava nuorten valtuuskunta tulee käyttämään yhteenvetoraporttia suoraan uuden sopimuksen Luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi- neuvotteluissa.

Yhteenvetoraportti esitellään myös Pohjoismaiden neuvostossa ja Pohjoismaiden ministerineuvostossa.

Yhteenvetoraportti tulee olemaan saatavilla verkossa **www.norden.org**

Tätä työkalupakkia voivat käyttää myös Pohjoismaiden ulkopuolella asuvat, jotka haluavat järjestää, helpottaa ja kannustaa nuorten konsultoimista. Tuloksista voidaan tiedottaa päätöksentekijöitä, yleisöä ja muita olennaisia toimielimiä, mukaan lukien biodeversiteettisopimus, ja ne tulee olemaan osa suurempaa nuorten liikettä ympäri maailmaa.

Ketkä ovat laatineet työkalupakin?

Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto yhdessä pohjoismaisten nuorten kanssa.

"1900 -luvulta nykypäi-
vään **sammakkoeläinten**
sukupuuttoon kuolemi-
sen tahti on lähes kym-
menkertaistunut verrat-
tuna 1800–1900 -lukujen
tasoon."

Istunto 1

Luonnon monimuotoisuuden katoaminen – Mitä on pelissä?

Istunto 1

Luonnon monimuotoisuuden katoaminen – Mitä on pelissä?

Mikä on luonnon monimuotoisuus?

Luonnon monimuotoisuus, eli biodiversiteetti, on elämän tukiverkko: infrastruktuuri, joka tukee kaikkea elämää geeneistä ja kromosomeista sieniin, kasveihin, eläimiin ja ekosysteemeihin maalla, makeissa vesissä ja merissä. Kaikki sen osat ovat yhteydessä toisiinsa ja toisistaan riippuvaisia, ollen

samassa ja päättymättömässä monimutkaisten ja vaihtelevien ekologisten vuorovaikutusten verkossa.

Tämä verkko muuttuu jatkuvasti ja kehittyy ajan myötä dynaamisesti, mutta samalla se ylläpitää sen järjestelmän eheyttä, joka tuottaa kaikki pla-

LAATIKKO 1

Biodiversiteetiltään/Luonnon monimuotoisuudeltaan rikkaimpia ekosysteemejä maalla ja meressä

Luonnolliset metsät peittävät lähes kolmasosan maapallon maapinta-alasta, ja niissä esiintyy suuri osa maailman maa-alueiden luonnon monimuotoisuudesta.

- Arviolta noin puolet maailman eläinlajeista elää metsäalueilla, erityisesti lajirikkaissa trooppisissa metsissä.
- Niin kutsuttujen aarniometsien, hiljattain hakattujen metsien ja toisarvoisten tai istutettujen metsien välillä on suuri ero.
- Metsät ovat myös yksi maailman tärkeimmistä uusiutuvista luonnonvaroista ihmisille, sillä niistä saadaan puita lämmitykseen, rakennusmateriaalia, paperia ja muita kuin puutuotteita.
- Noin 240 miljoonaa ihmistä asuu metsäalueilla ja lähes 1,6 miljardia ihmistä – yli 25 % maailman väestöstä – saa toimeentulonsa metsävaroista.

Koralliriutat ovat valtamerien metsiä rikkaan luonnon monimuotoisuutensa vuoksi.

- Ne ylläpitävät kalakantoja, suojaavat luonnon uhilta ja säätelevät ilmastoa. Jopa puoli miljardia ihmistä on taloudellisesti riippuvaisia koralliriutoista esimerkiksi turismin ja kalastuksen muodossa.
- Lähes 200 miljoonaa ihmistä on riippuvaisia siitä, että koralliriutat suojaavat heitä myrskyvuoksilta ja -aalloilta.
- Erään arvion mukaan (2003), koralliriutoista saatu vuosittainen nettohyöty yhteensä on 29,8 miljardia Amerikan dollaria.
- Tästä summasta 9,6 miljardia dollaria turismista ja vapaa-ajantoiminnasta, rannikkoalueiden suojelusta 9,0 miljardia dollaria, kalastuksesta 5,7 miljardia dollaria ja biologisesta monimuotoisuudesta 5,5 miljardia dollaria. Nämä ovat välittömiä voittoja, mutta ne olisivat myös kustannuksia, jos samanlaisia palveluita täytyisi perustaa tai korvata.

neettamme eliöille elintärkeitä ja välttämättömät palvelut.

Biodiversiteetti on elämä.

Tiede tarkastelee biodiversiteettiä kolmella tasolla:

1. Ekosysteemien monimuotoisuus (kaikentyyppiset luonnonvaraiset elinympäristöt kuten metsät, erämaat, koralliriutat, aavikot jne.)
2. Lajien monimuotoisuus (toisiaan muistuttavien elävien organismien ryhmä, jotka pystyvät vaihtamaan geenejä ja risteytymään)
3. Geneettinen monimuotoisuus (geneettisen informaation vaihtelu luonnonvaraisten lajien populaatioiden sisällä. Tämä vaihtelu ohjaa evoluutiota, ja on saattanut olla mutaatioiden, ympäristötekijöiden tai eläinlajien välisen kilpailun aiheuttama.)

Mitä moninaisempia ja vaihtelevampia organismeja, sitä suurempi monimuotoisuus. Trooppiset

alueet ovat siten yleisesti monimuotoisempia ja kuin arktiset alueet – mutta kaikki eliöt kaikkialla ovat sopeutuneet luonnolliseen elinympäristöönsä ja ovat ainutlaatuisesti yhteydessä toisiinsa miljoonien vuosien evoluution myötä.

Vaikka luonnon monimuotoisuus on läsnä kaikkialla maapallolla, se ei ole tasaisesti jakautunut maapallon pinnalla. Joillakin alueilla on hyvin runsaasti eläinlajeja, kun taas toisaalla useiden eläinlajien levinneisyysalueet ovat pieniä, mikä tekee niistä haavoittuvaisia elinympäristöjen häviämislle. Suojelu täytyy ensisijaisesti kohdentaa näille herkille alueille, joita kutsutaan myös *monimuotoisuuskeskuksiksi* (myös *hotspot*).

Esimerkiksi, tiedemiehet ovat paikantaneet maalta ja merestä 25 maailmanlaajuisesti tärkeitä monimuotoisuuskeskusta, joissa esiintyy poikkeuksellisen suuri määrä kotoperäisiä lajeja, ja joissa tapahtuu poikkeuksellista elinympäristöjen häviämistä.

Miksi luonnon monimuotoisuus on tärkeää?

Jos meillä ei ole hyönteisiä ja muita pölyttäviä eläimiä, jotka siirtävät siitepölyä kukasta toiseen, mikä on ehdoton edellytys hedelmien ja siementen tuottamiselle, menettäisimme suurimman osan hedelmistä, vihanneksista ja pähkinöistä. Emme saisi kahvia aamulla, jos hyönteiset ja muut pölyttävät eläimet katoaisivat!

Ihmiset, kuten kaikki muutkin planeettamme lajit, ovat osa tätä monimutkaista elämän verkkoa. Olemme siinä mukana ja riippuvaisia tämän elämän tukevaa järjestelmän sitkeydestä – olemme riippuvaisia raaka-aineista, vedestä, ruuasta, lääkkeistä ja energiasta, tiettyjen peltokasvien pölyttämisestä, maaperän muodostumisesta ja jokien, myrskyjen ja eroosion suojalta, mutta myös riippuvaisia sen virkistävistä, inspiroivasta ja uskonnollisesta vaikutuksesta.

Tämä elävän luonnon monimuotoisuuden, ja veden, mineraalien ja ilmaston välinen vuorovaikutus tarjoaa useita elämälle välttämättömiä palveluita, jotka tukevat teollisuutta, kauppaa, elinkeinoja ja kulutusta jokaisessa maassa (katso laatikko 1).

Luonnon monimuotoisuudella on myös itseisarvoa. Lähes jokaisessa kulttuurissa luontoa arvostetaan osana perinteitä, uskontoa tai henkisyysä. Monet ihmiset pitävät moraalisena velvollisuutenaan antaa lapsilleen sama luonnollinen maailma josta he ovat itse nauttineet. Lisäksi monet uskovat, että muilla lajeilla on oikeus elää riippumatta siitä, tarvitsevatko ihmiset niitä.

Luonnon moninaisuuden arvoa voi olla vaikea laskea, ja sellaisten arvioiden käytöstä ollaan oltu erimielisiä. Mikä on esimerkiksi kauniin perhosen arvo, jos sitä verrataan suureen trooppiseen puuhun, josta saadaan puutavaraa? Lisäksi luonnonvarojen käyttö ja tuotantopanokset ihmisten elämänlaadun edistämiseksi eivät aina kulje käsi kädessä.

Esimerkiksi ruoan, eläinten rehun, puun ja bioenergian valmistus voi johtaa metsien, koralliriuttojen ja muiden luonnon monimuotoisuudeltaan rikkai-

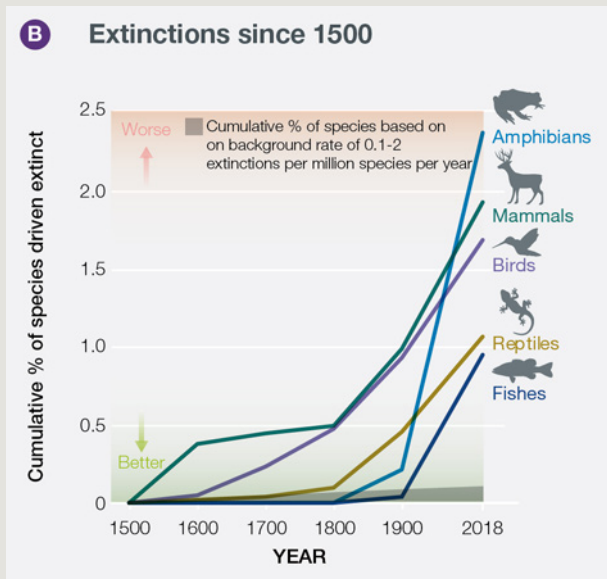
den alueiden tuhoutumiseen, jos valmistus ei ole kestävällä pohjalla. Tosiasiassa elinympäristöjen muuttaminen ja tuhoutuminen ovat suurimmat aiheuttajat luonnon monimuotoisuuden köyhtymiselle, joiden vaikutuksia alamme nyt näkemään.

Ilman ”inhimillistä tekijää” – luonnon monimuotoisuuden luontainen arvo

- Tietääksemme maapallo on ainoa paikka universumissa, jossa on elämää, eli luonnon moninaisuutta.
- Linnut, kasvit, perhoset, sammakot ja puut ovat kaikki ainutlaatuisia ja korvaamattomia elämänmuotoja, joiden kanssa me jaamme tämän planeetan, ja niillä on yhtä suuri oikeus olla täällä kuin ihmisillä on. Jos ne kuolevat sukupuuttoon, ne eivät enää koskaan palaa samassa muodossa.
- Alueet, joilla luonnon monimuotoisuus on rikasta, toisin sanoen lajin sisäinen (geneettinen) monimuotoisuus on iso, auttavat turvaamaan luonnon monimuotoisuutta itsessään parhaillaan ja tulevaisuudessa tapahtuvilla evolutiivisilla prosesseilla, ja tekee niistä vastustuskykyisempiä.
- Ekosysteemit ja lajit ovat toisistaan riippuvaisia sekä vakaisissa systeemeissä että epävakaisissa systeemeissä luonnonkatastrofien jälkeen.

”Inhimillisellä tekijällä” – luonnon monimuotoisuuden arvo ihmisille (Lähde: IPBES, 2019):

- Yli 2 miljardia ihmistä käyttää puuta polttoaineena täyttääkseen perusenergian tarpeensa.
- Noin 4 miljardia ihmistä hoitaa terveyttään enimmäkseen luonnonlääkkeitä.
- 70 % syöpälääkkeistä on luonnontuotteita tai luonnon inspiroimia synteettisiä tuotteita.
- Eläimet pölyttävät 75 % ruuantuotannon peltopinta-alasta.
- Maa- ja meriekosysteemit ovat hiilinieluja. Ne sitovat vuosittain 5,6 gigatonnia hiiltä, mikä vastaa 60 % ihmiskunnan kokonaishiilipäästöistä.

Kuva 2. Häviämismuutos valituissa erikoisryhmissä viimeisten 500 vuoden aikana (Lähde: IPBES, 2019)

- Ihmiskunta laskee vuosittain meriin yli 400 miljoonaa tonnia raskasmetalleja, myrkyllistä lietettä ja muita jätteitä.
 - Kolme neljäsosaa maaympäristöstä ja noin 66 % meriympäristöstä on muuttunut huomattavasti ihmisten toiminnan seurauksena. Nämä kehityssuuntaukset ovat olleet keskimäärin vähemmän vakavia tai niiltä on vältetty alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen hallussa olevilla tai hallinnoimilla alueilla.
 - Maanviljely ja ruoankulutus ovat erityisen tuhoisia, ja niiden osuus maankäytöstä on kolmannes, juomaveden käytöstä 75 % ja kasvihuonekaasujen päästöistä neljännes.
 - Maan kasvukunto on heikennyt lannoitteiden lisääntyneen käytön myötä. Lannoitteiden käyttö on nelinkertaistunut Aasiassa vain 13 vuodessa ja maailmanlaajuisesti kaksinkertaistunut 1990-luvulta lähtien.
 - Lannoitteiden valuminen rannikko-ekosysteemeihin on synnyttänyt yli 400 "kuollutta vyöhykettä".
 - Maaperän heikkeneminen on maailmanlaajuisesti vähentänyt maan tuottavuutta 23 %.
 - Kaupunkialueet ovat yli kaksinkertaistuneet vuodesta 1992.
 - Muovijätteen määrä on kymmenkertaistunut 1980-luvulta lähtien.
 - Luonnon negatiiviset kehityssuuntaukset tulevat luultavasti jatkumaan vuoteen 2050 asti ja sen jälkeenkin, mutta alueelliset erot ovat huomattavia.
- Väitetään, että maailman kuudes massakuputus on käynnissä, ja luonnonvaraisten lajien sukupuuttoon kuoleminen on 100–1000 kertaa nopeampaa kuin "luonnollinen" häviäminen.

Miksi biodiversiteetti katoaa?

Biodiversiteetin kursivointi syyt voidaan karkeasti jakaa suoriin tai epäsuoriin ajureihin:

Suorat ajurit

Nämä tekijät tai syyt vaikuttavat suoraan biodiversiteetin vähenemiseen ja ekosysteemien häviämiseen. Niitä ovat:

- Maan ja veden hyödyntäminen maanviljelyyn, vesiviljelyyn tai muunyypiseen viljelyyn tuhoaa metsiä, koralliriuttoja ja muita biodiversiteetiltään rikkaita ekosysteemejä. (Kuva 3).
- Luonnonvarojen liiakäyttö – erityisesti kalakannat ja luonnonvaraiset metsät.
- Ekosysteemien saastuminen, esimerkiksi rehevöityminen ja muovi.
- Globalisaatio, jonka johdosta lajeja siirretään

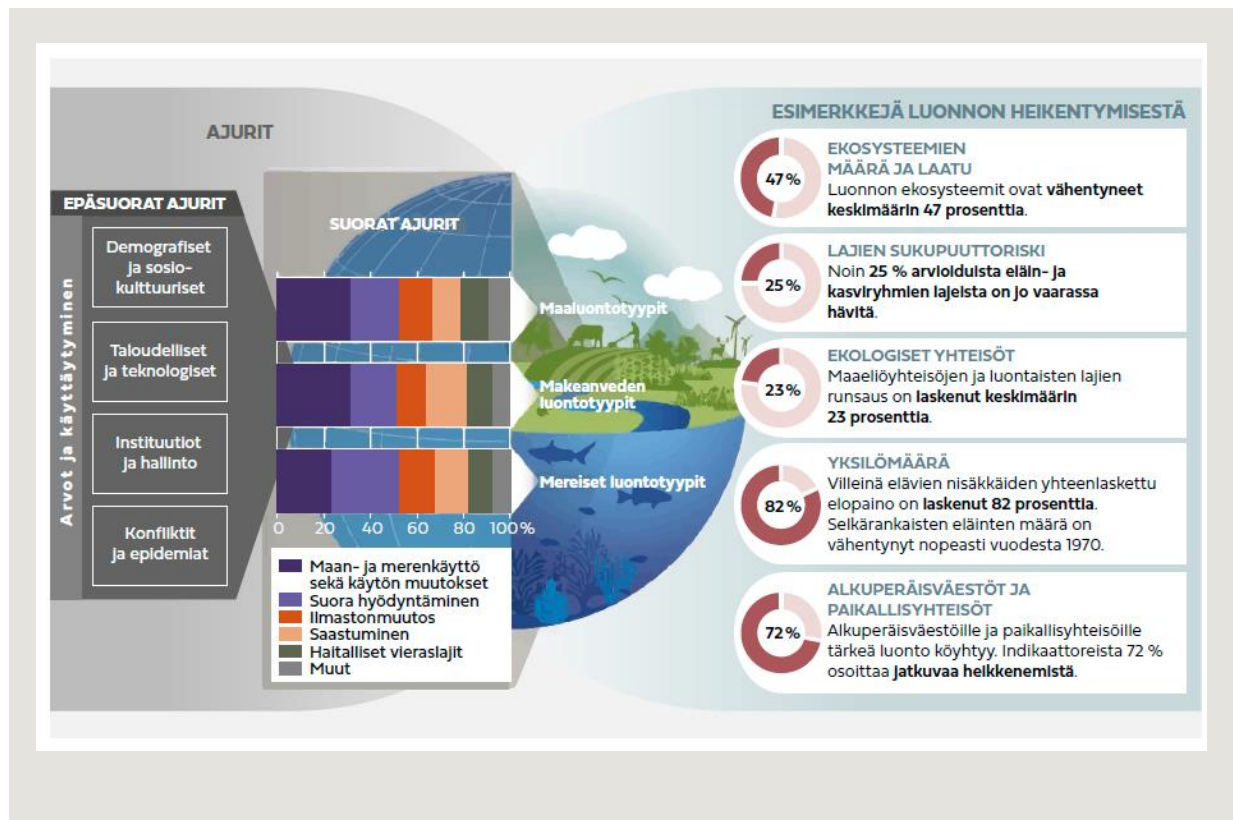
ekosysteemeihin, joihin ne eivät kuulu ja jotka ne valtaavat (haitalliset vieraslajit).

- Ilmastomuutos, joka vaikuttaa sekä biodiversiteettiin suoraan että pahentaa muita uhkia.

Epäsuoria syitä tai ajureita

Kaikki biodiversiteetin vähenemisen välilliset tekijät ovat ihmisten sekä tämänhetkisten että viimeaikaisen elintapojen seurausta, kuten esimerkiksi luonnonvarojen hyödyntämis- ja tuotantoasteet, jotka johtuvat aina vain kasvavista kuluksista – ja kaupankäyntimalleistamme.

- Globaali talous on kasvanut lähes nelinkertaiseksi, ja globaali kaupankäynti kymmenkertaiseksi. Yhdessä ne lisäävät energian ja materiaalien kysyntää.

Kuva 3. Esimerkit globaalista luonnon heikentymisestä korostavat suorista ja epäsuorista muutoksista aiheutuvaa biodiversiteetin aikaisempaa ja jatkuvaa heikentymistä. Suorat ajurit (Maan- ja merenkäyttö sekä käytön muutokset, Suora hyödyntäminen, ilmastomuutos, saastuminen ja haitalliset vieraslajit) johtuvat useista taustalla olevista yhteiskunnallisista syistä (Lähde: IPBES, 2019)

- 2019 IPBES globaali arviointiraportti osoittaa, että biodiversiteetin romahtaminen johtuu enimmäkseen maankäytön muutoksista kasvaneen lihankulutuksen tyydyttämiseksi, minkä vuoksi suuria luonnonvaraisia alueita on muutettu ja maaperän tila on huonontunut.
- Väestönkasvu. Maailman väestömäärä on kaksinkertaistunut viimeisen 50 vuoden aikana.
- Taloudelliset kannustimet ja lainsäädäntö ovat suosineet ennemminkin heikkenemistä kuin luonnonsuojelua ja elinympäristöjen palauttamista.

Mitä voimme tehdä?

IPBES globaalin arviointiraportin mukaan tarvitaan nopeita toimenpiteitä globaalin, ja kestäväen talouden rakentamiseksi, jolla päästään eroon talouskasvun kapeasta näkökulmasta. Osana perusteellista muutosta meidän tulee raportin mukaan:

- luoda positiivia kannustimia maatalouteen, kalatalouteen ja muihin teollisuusaloihin biodiversiteettiä suosivan tuotannon hyödyntämiseksi;
- eliminoida haitalliset kannustimet, jotka suosivat "epäyhtävällistä" tuotantoa;
- toimia entistä varovaisemmin, jotta varmistetaan ekosysteemiemme säilyminen vastustuskykyisinä ilmastonmuutoksen ja muiden uhkien, kuten haitallisten vieraslajien, aiheuttamia epävarmuutta ja kompleksisuutta vastaan;

- vahvistaa biodiversiteettiä koskevaa lainsäädäntöä, käytäntöjä ja niiden käytöönottoa sekä laillisuusperiaatetta yleensä.

Epäsuoria ratkaisuja IPBES Globaalin arviointiraportin 2019 mukaan

Vaikka luonnonvarat ovat välttämättömiä yhteiskunnalle ja niiden vuosittaiseksi globaaliksi arvoksi on arvioitu 125 biljoonaa Amerikan dollaria, niiden katsotaan olevan yleensä ilmaisia. Globaalissa IPBES-arvioinnissa korostetaan, että haitalliset kannustimet aiheuttavat ekosysteemien ylikulutusta.

Raportissa sanotaan myös, että taloudelliset järjestelmämme ovat epäonnistuneet ottamaan huomioon luonnon ja sen monimuotoisuuden todellista arvoa, tai korkeaa hintaa sen köyhtymisestä. Luonnon suojeleminen on jäänyt varjoon lyhytnäköisemmille asioille, kuten jatkuvalle talouskasvulle, työpaikkojen luomiselle, teollisuuden kilpailukykyyn lisäämiselle ja hintojen alhaalla pitämiselle.

Vähitellen poliittiset ja yritysten johtajat sekä talussektori ovat alkaneet kyseenalaistaa, kuinka maailmanlaajuiset ympäristötrendit tulevat vaikuttamaan maiden ja sektoreiden talouteen ja sitä kautta myös rahoitusmarkkinoihin.

Ratkaisut	Mahdolliset keinot
Luonnon monimuotoisuuden köhtymisen pysäyttäminen	- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen - Luonnon monimuotoisuuden tehokkaampi suojele laajennettujen ja vaikuttavampien suojelealuejärjestelmien avulla, luonnonmukaisten alueiden maankäytön muutosten rajoittamisella, pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksella, luonnon monimuotoisuuden hyvittäisellä alueilla, joiden muuttumien on välttämätöntä.
Uudet elintavat, muun muassa huomattavasti pienemmän luonnonvarojen käytön asukasta kohden	- Kestävämät kulutustavat - Kestävämän kulutuksen käyttäytymismallit, muun muassa vähemmän maaperää vahingoittavien ruokavalioiden omaksuminen, kuten kasvispainotteisempi ruokavalio, sekä uusiutuvalla energialla toimivat nollaenergiatalot, kuljetus ja järjestelmät
Planeettamme väestönkasvun pysäyttäminen	- Globaali västön nollakasvu - Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen ja koulutuksen saavutettavuuden parantaminen, vapaaehtoisen perhesuunnittelun ja sosiaalihuollon edistäminen.
Jättemäärän, mukaanlukien muovi-jätteen, huomattava vähentäminen ja luonnonvarojen kierrättäminen	- Kiertotalous - Ruokahävikin vähentäminen, kestävät jäte- ja puhtaanapito hallintajärjestelmät, luonnonvarojen uusiokäyttö ja kierrätys
Luonnonvarojen tehokkaampi käyttö	- Vähäisten tuotantopanosten tuotantojärjestelmät ja luonnonvarojen hallinta - Parempi maaperän-, energian-, veden- ja materiaalinkäytön tehokkuus, ja vähäpäästöiset tuotantojärjestelmät elintarvikkeille, kuidulle, bioenergialle ja muille kulutushyödykkeille
Ympäristöystävällisemmän luonnonkäytön edistäminen	- Kestävä maankäyttö

(Lähde: IPBES, 2019)

Istunto 1

Kysymyksiä

Biologisen monimuotoisuuden häviäminen – Mitä on pelissä?

Kuinka huolissasi olet luonnon monimuotoisuuden köyhtymisestä?

- Erittäin huolissani
- Melko huolestunut
- En huolissani
- En tiedä / En halua vastata

Korosta väittämät, jotka ovat mielestäsi tärkeimmät perusteet pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen

- Mielestäni luonnon monimuotoisuus on hieno asia
- Mielestäni luonnon monimuotoisuudella on oikeus olla olemassa
- Luonnon monimuotoisuus on ruuantuotannon perusta
- Mielestäni luonnon monimuotoisuus on tärkeä ilmastomuutoksen hillitsemisen ja sopeutumisen kannalta
- Talouskasvu on riippuvainen luonnon monimuotoisuudesta
- Kaikki edellä mainitut

Miksi?

Jos talouskasvun, luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien välille syntyy konflikti, mikä niistä on mielestäsi etusijalla?

- Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja kestävä käyttö
- Tasapaino luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemien ja talouskasvun välillä
- Talouskasvu

Miksi?

Kuinka vastuu luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä tulisi jakaa luonnon monimuotoisesti rikkaiden ja taloudellisesti rikkaiden maiden välillä?

- Rikkaiden maiden tulee maksaa, jotta luonnon monimuotoisuus säilyy kehitysmaissa
- Vastuu luonnon monimuotoisuuden säilymisestä kehitysmaissa on maailmanlaajuinen
- Jokainen maa on itse vastuussa luontonsa monimuotoisuuden säilyttämisestä
- Rikkaiden maiden yritykset, jotka kuluttavat luonnon monimuotoisesti rikkaiden maissa tuotettuja tuotteita, ovat vastuussa
- Yksityinen sektori

Miksi?

→ **Linkki Istunto 1:sen digitaalisiin kysymyksiin:**
<https://nmrnr.wufoo.com/forms/z1vqowy90jme6i2/>

Keskustelu: Miten meidän pitäisi puuttua luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen suoriin aiheuttajiin?

Jatka itse tarvittaessa:

- Turvata suojeltuja alueita enemmän...
- Uhanalaisten lajien suojelu...
- Köyhempien maiden tukeminen...
- Sisällytetään luonnon monimuotoisuutta koskevia näkökohtia asiaankuuluvien sektorien käytäntöihin ja ohjelmiin.
- Toimillaan luonnon monimuotoisuuden heikentävien käyttäytymisen muutos.
- Muu:

Keskustelu: Miten meidän pitäisi puuttua luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen epäsuoriin aiheuttajiin?

Jatka itse tarvittaessa:

- Kestävämmän talouden varmistaminen...
- Lainsäädännön ja haitallisten kannustimien muutos...
- Maataloussektorin sääntely siten, ettei se heikennä luonnon monimuotoisuutta.
- Muu:

"1900 -luvulta nykypäivään
nisäkkäiden sukupuuttoon
kuolemisen tahti on kak-
sinkertaistunut verrattuna
1800–1900 -lukujen ta-
soon."

Istunto 2

Globaalit tavoitteet luonnon moni- muotoisuudelle

Istunto 2

Globaalit tavoitteet luonnon monimuotoisuudelle

Tietoa biologista monimuotoisuutta koskevasta yleissopimuksesta (biodiversiteettisopimus)

Maailman johtajat allekirjoittivat yleissopimuksen vuonna 1992 YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa Rio de Janeirossa. Samalla allekirjoitettiin YK:n ilmastonsuojelun puitesopimus (UNFCCC) ja muita merkittäviä kansainvälistä ympäristöpolitiikkaa koskevia asiakirjoja, kuten Agenda 21 -toimintaohjelma, Rion julistus, metsäperiaatteita koskeva julistus sekä päätös aavikoitumisen torjuntaa koskevan yleissopimuksen laatimisesta. 195 valtiota ja Euroopan unioni allekirjoittivat yleissopimuksen. Kaikki osapuolet Yhdysvaltoja lukuun ottamatta ovat ratifioineet sopimuksen.

Yleissopimuksen tavoitteet

Yleissopimuksen kattavuus näkyy sen kolmessa tavoitteessa:

1. Luonnon monimuotoisuuden (biodiversiteetin) suojelu
2. Biodiversiteetin osien kestävä käyttö
3. Geenivarojen saatavuudesta koituvien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako ja alkuperäiskansojen oikeuksien suojelu.

Tärkeä osa luonnon monimuotoisuutta koskevaa keskustelua on geneettisen aineiston, kuten farmaseuttisten tuotteiden, kaupallisesta ja muusta käytöstä saatavien hyötyjen saatavuus ja jakaminen.

Suurin osa maailman luonnon monimuotoisuudesta sijaitsee kehitysmaissa, jotka pitävät sitä resurssina taloudellisen ja sosiaalisen kehityksensä vauhdittamiseksi. Historiallisesti kasvigeenivaroja on kerätty kaupalliseen käyttöön näiden kasvien luonnollisen kasvialueen ulkopuolella tai kasvinjalostuksen yhteydessä. Ulkomaiset yritykset ovat etsineet luonnollisia aineita kehittääkseen uusia kaupallisia tuotteita kuten lääkkeitä. Valmiit tuotteet on usein

myyty ja suojattu patenteilla tai muilla immateriaalioikeuksilla ilman, että alkuperämaat ovat saaneet siitä reilua korvausta. (Sustaining Life on Earth, SCBD, 2000)

Geenivarojen etujen jakaminen

Yleissopimuksessa todetaan, että mailla on suvereenit oikeudet geenivaroihinsa, ja, että ne edellyttävät tarjoavan maan etukäteen antamaa vapaaehtoista suostumusta ja yhteisesti sovittuja ehtoja saatavuuden ja käytön vastineeksi annettavista eduista. Näiden etujen tarkoituksena on tukea luonnonympäristöä hyödyntämällä luonnonsuojelutarkoituksiin saatuja varoja.

Geenivaroista saatujen hyötyjen reilun jakamisen takaamiseksi osapuolet ovat sopineet, että kaikki maat/yritykset, jotka hakevat geenivaroja jostain toisesta maasta ovat velvollisia jakamaan niistä saamansa hyödyt. Tämä sopimus tunnetaan nimellä Nagoya-protokollana, ja se sisältyy yleissopimukseen.

Näiden ponnistelujen positiivinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen on kuitenkin arvioitu vähäiseksi, kuten IPBES:sin Globaalissa arviointiraportissa kuvaillaan.

2010–2020 globaalit tavoitteet biologiselle monimuotoisuudelle

Vuonna 2010 Biodiversiteettisopimuksen 196 allekirjoittajavaltiota hyväksyivät edistykselliset strategiset puitteet sekä 20 luonnon monimuotoisuustavoitetta – niin kutsutut Aichi-tavoitteet. Laatikossa 2 on strategisen suunnitelman yleiskatsaus.

Tavoitteiden pikaoppaat löytyvät osoitteesta: <https://www.cbd.int/doc/strategic-plan/targets/compilation-quick-guide-en.pdf>.

Aichi-tavoitteet: visio, missio, strategiset päämäärät ja tavoitteet koskien maailmanlaajuisia biodiversiteettistrategiaa vuosille 2011 – 2020

VISIO

Maailma elää luonnon kanssa harmoniassa.

Vuoteen 2050 mennessä luonnon monimuotoisuutta arvostetaan, suojellaan, ennallistetaan ja käytetään viisaasti niin, että maapallon elinvoimaa ylläpitävät ja ihmisille keskeisiä hyötyjä tuottavat ekosysteemipalvelut turvataan.

MISSIO

Ryhtyä vaikuttaviin ja välittömiin toimenpiteisiin luonnon monimuotoisuuden häviämisen estämiseksi, jotta voidaan vuoteen 2020 mennessä varmistaa, että ekosysteemit säilyttävät palautumiskykynsä ja jatkavat tärkeiden ekosysteemipalveluiden tuottamista; turvaten näin planeetan elämän monimuotoisuuden ja auttaen ihmisten hyvinvoinnin ylläpitämistä ja köyhyden poistamista. Jotta tähän päästään, biodiversiteettiin kohdistuvia paineita vähennetään, ekosysteemejä ennallistetaan, biologisia resursseja käytetään kestävästi ja geneettisten varojen käytöstä saatavat hyödyt jaetaan reilulla ja tasa-arvoisella tavalla; riittävät taloudelliset resurssit osoitetaan, toimintavalmiuksia parannetaan, biodiversiteetiksiä ja -arvoja vahvistetaan, tarkoituksenmukaisia politiikkoja pannaan käytäntöön tehokkaasti ja päätöksenteko perustuu kestävään tieteellisiin lähtökohtiin sekä varoivaisuusperiaatteen soveltamiseen

Strateginen päämäärä A: Puututaan biodiversiteetin vähenemisen taustalla oleviin syihin vahvistamalla biodiversiteettiä kaikille hallinnon ja yhteiskunnan aloille.

Strateginen päämäärä B: Vähennetään suoria biodiversiteettiin kohdistuvia paineita ja kannustetaan kestävään käyttöön.

Strateginen päämäärä C: Parannetaan biodiversiteetin tilaa suojelemalla ekosysteemejä, lajeja ja geneettistä monimuotoisuutta.

Strateginen päämäärä D: Vahvistetaan kaikkien ihmisten biodiversiteetistä ja ekosysteemipalveluista saamia hyötyjä.

Strateginen päämäärä E: Vahvistetaan toimeenpanoa osallistavan suunnittelun, tiedon hallinnan ja toimintakyvyn parantamisen keinoin.

Yleiskuva Aichin biodiversiteettitavoitteista

									
Tietoisuus biodiversiteetistä noussut	Biodiversiteetin arvot sisällytetty	Kannustimien uudelleen muotoilu	Kestävä tuotanto ja kulutus	luonnonelinympäristöjen vähenemismuutokset puolitettu tai vähennetty	Elävien merellisten luonnonvarojen kestävä hoito ja hyödyntäminen	Kestävä maa-, vesi- ja metsätalous	Saastumisen vähentäminen	Haitallisten vieraslajien torjunta ja hallinta	Ilmastonmuutokselle haavoittuivat ekosysteemit
									
Suojelualueet	Sukupuuttoriskien pienentäminen	Geneettisen monimuotoisuuden säilyttäminen	Ekosysteemipalvelut	Ekosysteemien palautuvuus ja palauttaminen	Geenivarojen saatavuus ja käytöstä saatavien hyötyjen jakaminen	Biodiversiteettistrategia ja -toiminta-ohjelma	Perinteinen tieto	Tiedon ja tiedepohjan jakaminen	Voimavarojen mobilisointi ja -prosessi

Goal	Target	Target element (abbreviated)	Poor	Moderate	Good
A. Address the underlying drivers	1	1.1 Awareness of biodiversity			
		1.2 Awareness of steps to conserve			
	2	2.1 Biodiversity integrated into planning			
		2.2 Biodiversity integrated into accounting			
		2.3 Biodiversity integrated into reporting			
	3	3.1 Harmful subsidies eliminated and reformed			
		3.2 Positive incentives developed and implemented			
	4	4.1 Sustainable production and consumption			
		4.2 Use within safe ecological limits			
B. Reduce direct pressures	5	5.1 Habitat loss at least halved			
		5.2 Degradation and fragmentation reduced			
	6	6.1 Fish stocks harvested sustainably			
		6.2 Recovery plans for depleted species	Unknown		
		6.3 Fisheries have no adverse impact			
	7	7.1 Agriculture is sustainable			
		7.2 Aquaculture is sustainable			
		7.3 Forestry is sustainable			
	8	8.1 Pollution not detrimental			
		8.2 Excess nutrients not detrimental			
	9	9.1 Invasive alien species prioritized			
		9.2 Invasive alien pathways prioritized	Unknown		
	10	9.3 Invasive species controlled or eradicated			
		9.4 Invasive introduction pathways managed			
		10.1 Pressures on coral reefs minimized			
C. Improve biodiversity status	11	10.2 Pressures on vulnerable ecosystems minimized			
		11.1 10 per cent of marine areas conserved			
		11.2 17 per cent of terrestrial areas conserved			
		11.3 Areas of importance conserved			
		11.4 Protected areas, ecologically representative			
		11.5 Protected areas, effectively and equitably managed			
	12	11.6 Protected areas, well-connected and integrated			
		12.1 Extinctions prevented			
		12.2 Conservation status of threatened species improved			
	13	13.1 Genetic diversity of cultivated plants maintained			
		13.2 Genetic diversity of farmed animals maintained			
		13.3 Genetic diversity of wild relatives maintained			
		13.4 Genetic diversity of valuable species maintained	Unknown		
		13.5 Genetic erosion minimized			
D. Enhance benefits to all	14	14.1 Ecosystems providing services restored and safeguarded			
		14.2 Taking account of women, IPLCs, and other groups	Unknown		
	15	15.1 Ecosystem resilience enhanced	Unknown		
		15.2 15 per cent of degraded ecosystems restored	Unknown		
	16	16.1 Nagoya Protocol in force			
		16.2 Nagoya Protocol operational			
E. Enhance implementation	17	17.1 NBSAPs developed and updated			
		17.2 NBSAPs adopted as policy instruments			
		17.3 NBSAPs implemented			
	18	18.1 ILK and customary use respected			
		18.2 ILK and customary use integrated	Unknown		
		18.3 IPLCs participate effectively	Unknown		
	19	19.1 Biodiversity science improved and shared			
		19.2 Biodiversity science applied	Unknown		
	20	20.1 Financial resources for Strategic Plan ^a increased			

Kuva 4. IPBES rating of the Aichi Targets
(Lähde: IPBES, 2019)

Biodiversiteettistrategian ja sen Aichin tavoitteiden mukaiset luonnon monimuotoisuuden tavoitteiden toteutuminen

Biodiversiteettistrategia ja sen 20 luonnon monimuotoisuudelle asetettua tavoitetta päätyvät vuonna 2020, ja kuten arviointiraportista käy ilmi, tavoitteiden saavuttamiseen on vielä pitkä matka. (Kuva 4).

Parhaiten saavutetut tavoitteet ovat sellaisia, jotka asettavat selvästi mitattavat päämäärät ja takaavat maiden tilivelvollisuuden. Tiede on kuitenkin osoittanut, että yhden suureen tavoite voi olla harhaanjohtava:

IPBESIN arvio HYVÄ tavoitteissa 11.1 ja 11.2 (katso kuva 4) kertoo vain, että globaalisti olemme määrittäneet lähes 17 % maanpinnasta ja 10 % merialueista suojelluiksi alueiksi. On olemassa kuitenkin todisteita siitä, että kolmannes suojelusta maasta on huonontunut puutteellisen suojelun ja hallinnan vuoksi. Ongelmia ovat usein suojeltujen metsien luvaton hakkuu, luvaton kalastus merikansallispuistoissa ja maanviljely kansallispuistoissa, joissa kotieläimet kilpailevat villien laiduntajien kanssa. Nämä kestävämmät aktiviteetit ja luonnonvarojen käyttö suojelualueiden sisällä voivat usein johtua köyhyydestä, konflikteista, heikosta hallituksesta ja korruptiosta.

Päinvastaisesti laajemmat, prosessisuuntautuneet ja vähemmän käsinkosketeltavat tavoitteet on saavutettu vain vähäisessä määrin tai ei ollenkaan. Näihin luetaan tavoitteet, jotka kohdistuvat luonnon monimuotoisuuden taustalla oleviin syihin, ja jotka suuntautuvat syvempiin yhteiskunnallisiin tekijöihin, kuten kulutus- ja tuotantotapoihin ja haitallisten tukien poistamiseen – asioihin, joihin globaalin arviointiraportti pitää välttämättömänä puuttua.

Uusi maailmanlaajuinen sopimus luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi

Millainen on kansainvälisten neuvottelujen pitää välttämättömänä puuttua tämän hetkinen suuntaus?

1. Vaikuttaa siltä, että on olemassa laaja yhteisymmärrys siitä, että vuoden 2020

jälkeinen toimintakehys olisi suunniteltava ja hyväksyttävä olennaisena osana kestävän kehityksen Agenda2030 toimintaohjelmaa (<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>).

2. Näyttää siltä, että nykyisen 2050 Vision *Maailma elää luonnon kanssa harmoniassa* ylläpitoa tuetaan.
3. Ollaan laajalti samaa mieltä siitä, että uusien tavoitteiden ei pitäisi olla vähemmän kunnianhimoisia kuin nykyisten tavoitteiden. Eri ehdotuksista keskustellaan parhaillaan:
 - a. Suurinta osaa Aichi-tavoitteista (Kuva 4) ei olla saavutettu, mikä puhuu sen puolesta, että näitä tavoitteita tullaan jatkamaan ensi vuosikymmenelle.
 - b. Monien ilmaisema tarve järjestelmätason muutokselle (*transformatiivinen muutos* – termi, josta on jo tullut muotisana prosessissa) edellyttää kuitenkin ajattelua laajemmalla kuin teoreettisella tavalla. Lisäksi monet Aichi-tavoitteet ovat prosessipainotteisia, ja niillä on vain muutamia mitattavia tuotoksia ja tuloksia.
 - c. On myös perusteita siirtyä kohti tavoitteita, jotka ovat täsmällisiä, mitattavia, saavutettavissa olevia, realistisia ja aikaan sidottuja.

Seuraavassa on joitakin valittuja aiheita, joista voidaan keskustella prosessin aikana siirryttäessä kohti uutta toimintakehystä:

Suojellut maa- ja merialueet

Yksi harvoista vuoden 2020 Aichi-tavoitteista, jonka osalta on edistytty, on tavoite 11. Tavoitteen päämääränä on, että vuoteen 2020 mennessä vähintään 17 % maa-alueista sekä 10 % merialueista on suojeltu. Tätä tavoitetta pidetään kuitenkin laajalti riittämättömänä, kun otetaan huomioon kokonaiskuva siitä, mitä tarvitaan luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi.

Äskettäin julkaistussa tieteellisessä artikkelissa "A Global Deal For Nature (Maailmanlaajuinen luontosopimus): Ohjaavat periaatteet, virstanpylväät ja tavoitteet" (<https://advances.sciencemag.org/content/5/4/eaaw2869/tab-pdf>) esitetään, että jopa 50 % Maan maa-alueista

täytyisi suojella Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteiden saavuttamiseksi, ja samanaikaisesti vähennettäisiin lajien sukupuuttoon kuolemista. Näihin alueisiin kuuluisivat luontotyytit, kuten mangrovemetsät, tundra, suot, muinaisniityt sekä borealiset ja trooppiset sademetsät, jotka varastoivat suuria määriä kasvihuonekaasuja, mutta ovat myös luonnon monimuotoisuudeltaan rikkaita.

Suojelualueet kattavat kuitenkin vain harvasti luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita. Kansallispuistot usein sijoittuvat kauniiden maisemien ja vesipuistojen lähetyville, jotka eivät usein sijoitu samaan paikkaan erittäin uhanalaisen ja haavoittuvaisen luonnon monimuotoisuuden kanssa.

Siksi onkin hyviä syitä asettaa suojelualueille uusia kunnianhimoisia tavoitteita vuoden 2030 jälkeen – sisältäen myös hyötyjä, joita suojelualueet voivat tarjota ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi.

Uusien suojelualueiden perustamisen suurin haaste, on jatkuvasti kasvava tarve tuottavalle maa- ja meripinta-alalle maailman kasvavan väestön ruokkimiseksi.

Ekologinen jalanjälki

Luonnon monimuotoisuudeltaan rikkaat maat ovat usein köyhiä ja väestöltään suuria kehitysmaita, mikä aiheuttaa paineita luonnonvarojille ja luonnon monimuotoisuudelle. Kuitenkin myös rikkaiden maiden kansalaisten ekologinen jalanjälki vaikuttaa kehitysmaiden luonnon monimuotoisuuteen haitallisesti kulutustarpeidemme tyydyttämiseksi (elintarvikkeet, vaatteet ja elektroniikka).

Yritysten sitouttaminen luonnon monimuotoisuuden hyväksi

Vastuu luonnon monimuotoisuuden suojelemisesta yritysten ja yksityisen sektorin osalta on moni-

tahoista. Yrityksiin lukeutuu myös hyödyllisten ympäristöteknologioiden valmistajia, tarjoajia ja sijoittajia, mutta usein heidän teollista toimintaa ja liiketoimintaa koskeavat päätökset vahingoittavat luonnon monimuotoisuutta.

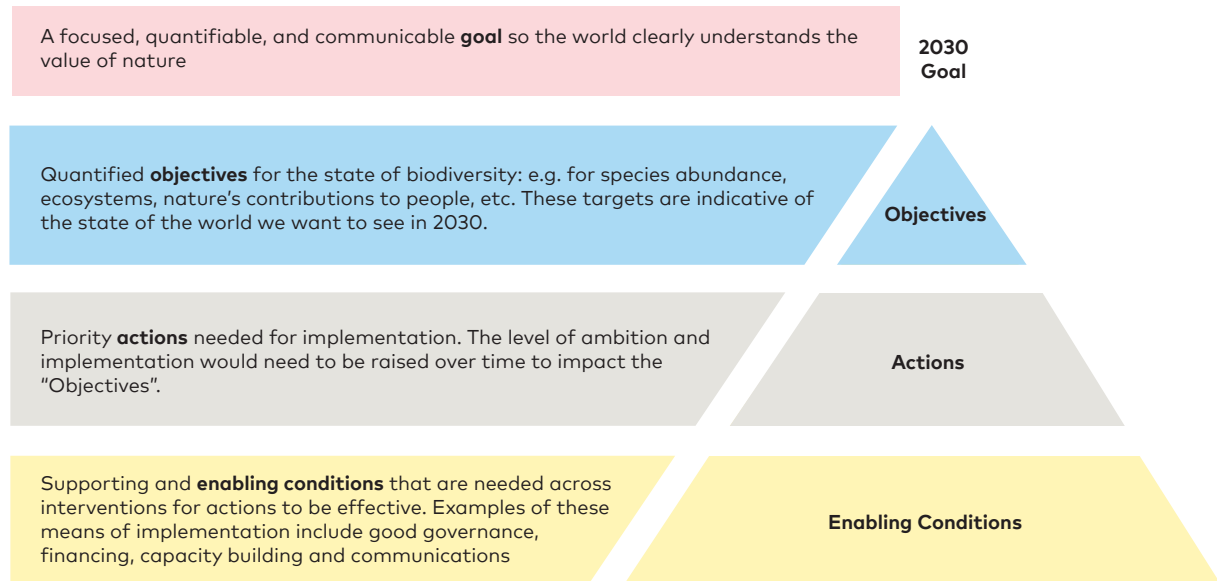
Lisäksi ekosysteemipalvelut ja niiden taustalla oleva luonnon monimuotoisuus vaikuttavat yrityksiin ja yritykset nojaavat niihin. Esimerkkejä toimialoista, jotka ovat suoraan riippuvaisia ekosysteemin terveydestä ovat metsätalous, kalastus, maatalous ja ekoturismi.

Yrityssektori on keskeinen tekijä vihreämmän talouden kehittämisessä, ja se on siten osa ratkaisua, jolla luodaan markkinapohjaisia ohjauskeinoja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja kestävää käyttöä varten.

Tärkeitä kysymyksiä, joita eri maat ja sidosryhmät ovat jo tunnistanee uutta Luonnon puolesta – Ihmisten hyväksi -sopimusta laadittaessa.

- Miten ja missä määrin uusien tavoitteiden on liitettävä Aichi- tavoitteisiin?
- Huomioiden sen, että Aichi-tavoitteet sisältävät paljon oikeita elementtejä, myös uusia tavoitteita varten, pitäisikö ne järjestää uudelleen pyramidi-lähestymistavalla (kuva 5) siten, että tavoitteet, toimet ja edellytykset tukevat yleistä 2030 tehtävää? (Kuva 5)
- Miten uusien tavoitteiden pitäisi jättää tilaa täsmällisesti omaksutuille kansallisille ja alueellisille tavoitteille?
- Kuinka uusien tavoitteiden kustannukset käsitellään ja kuka maksaa – mukaan lukien kehitysmaiden ja kehittyneiden maiden erilaistetut velvollisuudet?
- Millainen valvontamekanismi tarvitaan tavoitteiden käyttöönottoa varten?
- Pitäisikö vuoden 2020 jälkeisen toimintakehyksen sisältää Pariisin ilmastopöytäkirjan tyyppinen järjestelmä maakohtaisesti määrätyillä panostuksilla,

Vuoden 2020 jälkeisen luonnon monimuotoisuuden viitekehyksen elementit

Kuva 5. Vuoden 2020 jälkeisen luonnon monimuotoisuuden viitekehyksen elementit (Lähde: Keskustelupaperi 'Key Elements and Innovations for the CBD's Post-2020 Biodiversity Framework: A Collaborative Discussion Piece' 2019. (<https://www.cbd.int/doc/strategic-plan/Post2020/postsbi/birdlife2.pdf>))

- joista tulee asteittain kunnianhimoisempia, ja joita arvioidaan säännöllisesti ("korotusmekanismi")?
- Kuinka uusien tavoitteiden tulisi sopia yhteen muiden globaalien tavoitteiden kanssa, mukaan lukien Pariisin ilmastopöytäkirja ja Kestävän kehityksen tavoitteet?

Kestävän kehityksen tavoitteet ja uudet luonnon monimuotoisuuden tavoitteet

Uusi maailmanlaajuinen luontosopimus ei ole vain biodiversiteettisopimuksen asia.

Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien tärkeyttä ja roolia on käsitelty laajasti YK:n kestävän kehityksen tavoitteissa sekä suoraan että epäsuorasti. Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien rooli on käsitelty välittömämmin tavoitteissa

14 (elämä veden alla) ja tavoitteessa 15 (elämä maan päällä).

Koska luonnon monimuotoisuus ja terveet ekosysteemit ovat niin tärkeitä kestävälle kehitykselle, IPBES globaalissa arviointiraportissa ennustetaan, että biodiversiteetin ja ekosysteemipalveluiden heikkeneminen horjuttaa suurinta osaa kestävä kehityksen tavoitteista, jotka koskevat köyhyyttä, nälänhätää, terveyttä, vettä, kaupunkia, ilmastoa, valtameriä ja maata.

Istunto 2

Kysymyksiä

Maailmanlaajuiset tavoitteet luonnon monimuotoisuudelle

Kuinka kunnianhimoinen uuden Luonnon puolesta – Ihmisten hyväksi -sopimuksen tulee olla?

- Vähemmän kunnianhimoinen kuin olemassa oleva strateginen suunnitelma ja sen Aichin tavoitteet
- Nykyisen tasolla
- Paljon kunnianhimoisempi

Miksi?

Mitä uusien maailmanlaajuisen tavoitteiden tulee pitää sisällään?

Valitse mielestäsi tärkeimmät vaihtoehdot

- Niiden tulee olla suunnilleen samat kuin Aichin tavoitteet
- Niiden tulee olla konkreettisempia ja mitattavissa
- Luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet on asetettava alueittain
- Niiden tulee olla ajallisesti sitovia
- Niiden tulee olla laillisesti sitovia
- Muita ehdotuksia?

Mikä tulisi olla maailmanlaajuinen tavoite suojeltujen maa-alueiden suojaamiseksi?

- Pitää nykytilanne (17 % kaikista maaperän ja makeanveden alueista)
- Suojeltujen alueiden määrä on kaksinkertaistettava vuoteen 2030 mennessä

- 50 % maaperästä on suojeltava vuoteen 2030 mennessä
- Tavoitteiden on heijastettava luonnon monimuotoisuutta
- Muita ehdotuksia?

Pitäisikö kehittyneille maille asettaa tavoite (ja niitä seuraavia kansallisia tavoitteita) vähentää ekologista jalanjälkeään kehitysmaissa?

- Kyllä
- Ei

Minkälainen tavoite pitäisi asettaa kestäväille kulutukselle ja tuotannolle?

Valitse mielestäsi tärkeimmät vastaukset

- Nykyiset Aichin tavoitteet säilytetään (laaditaan suunnitelmia kestäväille tuotannolle ja kulutukselle)
- Laaditaan kohdennettuja, mitattavia ja realistisia tavoitteita
- Tavoitteen tulee olla maakohtainen, oli sitten laadullinen tai määrällinen.
- Muita ehdotuksia?

→ Linkki istuntoon 2 digitaaliset kysymykset

<https://nmrnr.wufoo.com/forms/z1ltyqof1rs20xi/>

Kuinka varmistamme liiketoiminnan ekologisuuden?

Valitse mielestäsi tärkeimmät vastaukset

- Liiketoiminnan tulee aina olla osa ratkaisua
- Tarvitaan maailmanlaajuinen tavoite, joka varmistaa liiketoiminnan ekologisuuden
- Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu on sisällytettävä liiketoimintasuunnitelmiin ja -strategioihin.
- Lainsäädännöllä voidaan määrätä, että liiketoiminnan on suojattava luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemejä
- Muita ehdotuksia?

Pitäisikö asettaa vero tuotteille, jotka ovat haitallisia luonnon monimuotoisuudelle ja ekosysteemeille?

- Kyllä
- Ei

Jos saisit valita, mitkä maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuden tavoitteista asettaisit etusijalle?

-
-

Miksi?

"1800 -luvulta lähtien
lintujen sukupuuttoon
kuolemisen tahti on
kolminkertaistunut."

Istunto 3

Nuorten osallistuminen ja vastuu

Istunto 3

Nuorten osallistuminen ja vastuu

Nuorten osallistuminen ja sitoutuminen

Luonnon monimuotoisuutta koskevalle yleissopimukselle tyypillinen ominaisuus on sen avoimuus, eli että se sallii kansalaisjärjestöjen, nuorisoryhmien, alkuperäiskansojen ja hallitusten ulkopuolisten järjestöjen osallistumisen. Osallistumisella taataan suuri läpinäkyvyys ja tunnustetaan se tosiasia, että hallitukset eivät pysty yksinään saavuttamaan tuloksia, vaan ne tarvitsevat kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja elinkeinoelämän apua.

The Global Youth Biodiversity Network (GYBN) on kansainvälinen, tähän työhön sitoutuneiden

nuorisojärjestöjen ja henkilöiden verkosto. GYBN:llä on noin 300 jäsenjärjestöä, jotka edustavat noin 600 000 jäsentä 140 kautta maailman. GYBN on tärkein nuoria edustava ryhmä yleissopimusneuvotteluissa, ja se tuo nuorten mielipiteet ja poliittiseen prosessiin ja kannustaa nuoria toimintaan.

GYBN:n verkkosivusto:

<https://www.gybn.org/about-gybn>

Istunto 3

Kysymyksiä

Nuorten osallistuminen ja vastuu

Olisitko valmis muuttamaan kulutustottumuksiasi kestävämpään suuntaan (esimerkiksi syömällä vähemmän lihaa, ostamalla vähemmän vaatteita, tarkistamalla tuotteiden alkuperä ja valitsemalla kestävämpiä tuotteita)?

- Kyllä
- Ei

Olisitko valmis vähentämään kasvihuonekaasupäästöjäsi vähentämällä lentämistäsi?

- Kyllä
- Ei

Olisitko valmis maksamaan lennostasi lisämaksun, jolla voidaan korvata matkasi CO₂-päästöt?

- Kyllä
- Ei

Onko nuorilla mielestäsi tärkeä rooli uuden Luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi -sopimuksen toimeenpanossa?

- Kyllä
- Ei

Miksi?

Pitäisikö hallitusten päättää mekanismista, jolla taataan nuorten osallistuminen Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi -sopimuksen toimeenpanoon?

- Kyllä
- Ei

Miksi?

Mitä alla olevat tahot voivat tehdä auttaakseen sinua kuluttamaan oikeudenmukaisemmin ja kestävämmiin?

- Hallitukset:
- Liiketoiminta:
- Valtioista riippumattomat järjestöt (NGO)
- Tutkijat:
- Media:

→ **Linkki istuntoon 3 digitaaliset kysymykset**
<https://nmnrn.wufoo.com/forms/z94pysm1mafhhp/>

"1800 -luvulta lähtien **matelijoiden** sukupuuttoon kuoleminen tahti on noussut lähes nollasta nykyiseen yhteen lajiin sadasta."

Istunto 4

Luonnon moni- muotoisuuden ja ilmastonmuutok- sen välinen yhteys

Istunto 4

Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastomuutoksen välinen yhteys

Ilmastomuutos on herättänyt paljon enemmän huomiota kuin luonnon monimuotoisuuden katoaminen. Silloin tällöin luonnon monimuotoisuus nähdään luksusongelmana, jonka on väistytävä ilmastomuutosta vastaan käytävän kamppailun tieltä. Luonnon tuhoutuminen on kuitenkin yhtä suuri uhka ihmiskunnalle kuin ilmastomuutos. Luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttäminen ja taistelu ilmastomuutosta vastaan ovat kummatkin kestävä kehityksen avainkomponentteja, ja niillä on erittäin tärkeä merkitys, jotta YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (SDG) saavutetaan.

Lisäksi kummatkin ovat läheisesti yhteydessä toisiinsa:

1. Ilmastomuutos on yksi suurimmista uhista luonnon monimuotoisuudelle ja lisää viidelle muulle pääuhkalle (luonnontilaisten elinympäristöjenn tuho maalla ja meressä, eläinlajien ja ekosysteemien liikkakäyttö, saastuminen ja haitalliset vieraslajit). Hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli (IPCC) arvioi, että 2 °C lämpötilan nousu olisi erittäin kriittinen useille eläinlajeille – ja paljon kriittisempi kuin 'vain' 1,5 °C lämpötilan nousu. Esimerkkinä IPCC arvioi, että 1,5°C lämpötilan nousu johtaa siihen, että 70 % koralliriutoista katoaa, kun taas 2 °C lämpötilan nousu aiheuttaa sen, että yli 99 % koralliriutoista katoaa!
2. Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen auttaa ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa.
 - a. Luonnonvaraisten trooppisten metsien tuhoamisen ja laadun heikkenemisen vähentäminen on selkeä win-win-ratkaisu. Luonnonvaraiset alkuperäismetsät ovat

maanpäällisistä ekosysteemeistä luonnon monimuotoisuudeltaan arvokkaimpia, samalla sitoen ja varastoiden suuren määrän ilmakehän hiiltä. Lisäksi metsillä on tärkeä paikallinen ja alueellinen rooli veden kiertokulussa, ja niillä on viilentävä vaikutus paikalliseen ilmastoon varmistamalla alueen kosteuden, haihtumisen, sateet ja varjot.

- b. Koskemattomat metsät suojaavat ihmisiä myrskyiltä, tulvilta ja muilta muuttuvan ilmaston aiheuttamilta äärimmäisiltä sääolosuhteilta. Luonnonvaraisten metsien suojelemisella voidaan siten saavuttaa kolminkertainen hyöty: luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen.

3. Nopeat toimenpiteet ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi voidaan helposti tehdä luonnon monimuotoisuuden kustannuksella. Jos haluamme rajoittaa lämpötilan nousun 1,5 tai 2 asteeseen, hiilidioksidia on poistettava ilmakehästä yhä kiihtyvämmällä tahdilla. Yksi kehittyneimmistä tavoista on istuttaa energiakasveja tuottamaan **bioenergiaa sekä sitomaan ja varastoimaan hiiltä** (BECCS). Tämä voisi auttaa vähentämään CO₂-pitoisuutta ilmakehässä, mutta vaatisi myös paljon viljelysmaata, joka olisi luonnon monimuotoisuudeltaan erittäin alhainen. Monokulttuuristen eli yksipuolisten viljelmien kasvattaminen sitomaan hiilidioksidia on tätä vastaava esimerkki.

On tärkeitä huomata, että viljelmät ja häiriity metsät eivät pysty koskaan säilyttämään luonnon monimuotoisuutta samalla tasolla kuin luonnon-

tilaiset vanhat metsät ja metsämaat. Koskemattomilla vanhoilla metsillä on monia tärkeitä ominaisuuksia, joita nuorilla talousmetsillä ei ole. Vanhassa metsässä on useampia eri-ikäisiä puulajeja ja enemmän kaatuneita puita ja lahopuita. Lisäksi puilla on laajemmat juuristot ja puut ovat keskimäärin korkeampia.

Kaikki nämä tekijät auttavat muodostamaan paikalliset ympäristöolot, tarjoten vaihtelevia elinympäristöjä, turvaten eräiden tärkeiden ravintoaineiden saannin, maan paremman vedenpoiston ja ilmastuksen, sekä muita hyötyjä. Nämä voivat vuorostaan edistää useamman eliölajin selviytymistä alueella (<https://online.unity.edu/benefits-protecting-old-growth-forests-sustainability-studies/>).

Ilmastosopimuksen ja biodiversiteettisopimuksen välinen yhteys

Ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden läheisen yhteyden vuoksi näitä kahta asiaa kannattaa käsitellä yhdessä toisiaan tukevalla tavalla.

Moni voi pitää yhteistyön etuja itsestäänselvänä, mutta siiloutuminen on ollut tyypillistä näille kahdelle sopimukselle. Poliittinen mielenkiinto luonnon monimuotoisuutta kohtaan on kasvanut maailmanlaajuisen arviointiraportin, ja siinä esitettyjen ilmastomuutos yhteyksien, sekä ilmaston lämpenemistä 1,5 asteella (https://report.ipcc.ch/sr15/pdf/sr15_spm_final.pdf) käsittelevän IPPC-erikoisraportin myötä. Tämä voi johtaa lähempään työyhteyteen kahden sopimuksen välillä.

Vahvat ja selkeästi mitattavat tavoitteet uudessa Luonnon puolesta – Ihmisten hyväksi -sopimuksessa voisivat ottaa huomioon sopimusten välisen yhteistyön sekä ilmastoagendan. Tämä pitäisi vielä enemmän paikkaansa, jos näille tavoitteille asetettaisiin valvontamekanismi, jolla voitaisiin valvoa maiden tavoitteiden edistymistä.

Pariisin ilmastososopimus antoi meille oppimiseen aihetta tavoitteiden edistymisen valvonnasta. Pariisin ilmastososopimuksen ydin tavoite on, että keskimääräisen lämpötilan nousun on jäätävä alle 2 °C ja jos mahdollista, alle 1,5 °C. Velvoitteena oli, että kaikkien maiden täytyy päättää, asettaa ja toimeenpanna kansalliset toimenpiteet. Toimenpiteitä on jatkuvasti tiukennettava, ja maiden on raportoiva niiden edistymisestä säännöllisesti.

Joka viides vuosi on tehtävä yhteinen ja maailmanlaajuinen toimenpiteiden arviointi, jonka pohjalta päätetään uusista toimenpiteistä. Biodiversiteettisopimuksen osalta erityisesti vaatimukset jatkuvista, tiukemmista toimenpiteistä ja maailmanlaajuinen maakohtaisten toimenpiteiden arviointimekanismi puuttuvat. Tähän asti maat ovat suhtautuneet vastahakoisesti siihen, että maailmanlaajuinen mekanismi valvoisi niiden tapaa huolehtia kansallisesta luonnon monimuotoisuudesta.

Ilmastomuutosta koskeva lainsäädäntö laillisesti sitovilla tavoitteilla on otettu käyttöön joissakin maissa, ja se voisi kansallisella tasolla inspiroida samankaltaiseen lainsäädäntöön luonnon monimuotoisuudenkin kohdalla.

Päästövähennystavoitteet ovat Pariisin ilmastososopimuksen ja sen pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamisen ydin. Päästövähennystavoitteet

saavat jokaisen maan pyrkimään vähentämään päästöjään ja sopeutumaan ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Pariisin ilmastososopimus (Artikla 4, kappale 2) vaatii, että kaikki osapuolet valmistele- vat ja ylläpitävät jatkuvasti päästövähennystavoit- teitaan sekä viestivät niistä.

Päästövähennystavoitteet ovat vapaaehtoisia maakohtaisia suunnitelmia, joka kehitettiin UNFCCC-sopimuksien pyynnöstä COP 19 -kokouk- sessa Varsovassa, kaksi vuotta ennen Pariisin ilmastokokousta vuonna 2015. Ne ovat vahva poliit- tinen instrumentti, koska ne viestivät muille maille, ministereille, kaupunginjohtajille ja liikealan johta- jille, että siirtyminen hiilineutraaliin ja kestävään talouteen on tapahtumassa.

UNFCCC ei kuitenkaan pyytänyt tai antanut kansallisesti määritettäville osuiksille ohjeita siitä, että päästövähennystavoitteisiin sisällytettäisiin luonnon monimuotoisuutta, luontoa tai kytköstä Aichi-tavoitteisiin tai Kestävän kehityksen tavoit- teisiin.

Siitä huolimatta monet maat ovat osoittaneet ymmärrystä näiden seikkojen yhteydestä, ja ne ovat enemmän tai vähemmän sisällyttäneet toimia koskien ilmastomuutosta, luonnon monimuotoi- suutta tai luonnon suojelua sopeutumistoimiinsa ja vähentämistavoitteisiinsa, huomioidessaan pääs- töjen pääasiallisia lähteitä, tai arviointeihin, jotka koskevat maan ekosysteemien haavoittuvaisuutta ilmastomuutokselle.

Istunto 4

Kysymyksiä

Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastomuutoksen välinen yhteys

Mikä on mielestäsi suurin haaste ihmisten hyvinvoinnille tulevaisuudessa?

- Luonnon monimuotoisuuden katoaminen
- Ilmastomuutos
- Yhtä tärkeitä kummatkin
- Niitä ei voida verrata toisiinsa
- Suorat ja epäsuorat ajurit, jotka aiheuttavat luonnon monimuotoisuuden katoamista ja ilmastomuutosta.
- Muita haasteita?

Mitä toimenpiteitä tarvitaan kamppailussa ilmastomuutosta vastaan ja luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi?

Valitse mielestäsi 3 tärkeintä vaihtoehtoa

- Ilmastoasiat tulee sisällyttää asiaankuuluviin toimintaperiaatteisiin (maanviljely, kuljetus, energia jne.) ja kansallisiin luonnon monimuotoisuuden suunnitelmiin ja käytäntöihin
- Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on sisällytettävä kansallisiin ilmastosuunnitelmiin ja politiikkaan
- Tarvitaan kansalliset, laillisesti sitovat

viitekehykset sekä ilmastolle että luonnon monimuotoisuudelle

- Kansalaisyhteiskunta, ja nuorten on tultava tietoisimmiksi asioista ja omasta roolistaan
- Talouspolitiikan on otettava huomioon sekä ilmasto että luonnon monimuotoisuus
- Tarvitaan kansainvälisiä instrumentteja, jotka takaavat vahvan yhteyden ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden välillä
- Tarvitaan kansainvälisiä rahastoja tukemaan luonnon monimuotoisuuden ja ilmaston hankkeita
- Muita ehdotuksia?

Pitäisikö ilmastopimuksen ja biodiversiteettisopimuksen työskennellä yhdessä osoittaakseen paremmin niiden välisen yhteyden?

- Kyllä
- Ei

→ Linkki istuntoon 4 digitaaliset kysymykset

<https://nmrn.wufoo.com/forms/zz5m8ja0t37dua/>

"1900 -luvulta lähtien **kalojen**
sukupuuttoon kuoleminen
tahti on noussut lähes nollasta
nykyiseen yhteensä lajiin sadasta"

Istunto 5

Luonnon puolesta – ihmisten hyväksi -sopimus ja sen toimeenpano- instrumentit

Istunto 5

Luonnon puolesta – ihmisten hyväksi -sopimus ja sen toimeenpanoinstrumentit

Biodiversiteettisopimuksen ja sen luonnon monimuotoisuuden tavoitteiden kansallinen toimeenpano

Jos palaamme nyt Biodiversiteettisopimukseen ja sen luonnon monimuotoisuuden tavoitteiden valvontaan, instrumentit ovat melko erilaisia Pariisin ilmastopimukseen verrattuna. Biodiversiteettisopimuksen ja sen tavoitteiden noudattamatta jättämisestä ei rangaista, joten luonnon monimuotoisuuden tavoitteiden kansallinen toimeenpano tapahtuu ei-sitovien kansallisten luonnon monimuotoisuusstrategioiden ja toimintaohjelmien avulla (NBSAPS), ja toteuttaminen arvioidaan kansallisten raporttien muodossa.

Raportointiharjoitus

Biodiversiteettisopimus pyytää mailta raporttia luonnon monimuotoisuuden tilasta. Jokaisen maan on lähetettävä kansallinen raportti joka neljäs vuosi <https://www.cbd.int/reports/>

Osapuolet ovat laatineet raporttien laadintaohjeita, mutta nämä ohjeet ovat vapaaehtoisia, minkä vuoksi kansallisten raporttien muoto on usein vaihteleva. Sen vuoksi on vaikea tarkalleen valvoa kunkin yksittäisen maan tarkkaa tavoitteiden käyttöönottoastetta.

Kansallinen luonnon monimuotoisuuden strategia ja toimintaohjelmat (NBSAPS)

Kaikkia maita on pyydetty laatimaan suunnitelmia siitä, kuinka luonnon monimuotoisuutta voidaan suojella "Kansallisilla monimuotoisuuden strategioilla ja toimintaohjelmilla" ja tehdä niistä yleisesti saatavilla olevia. Mailta edellytetään Kansallisten monimuotoisuusstrategioiden ja toimintaohjelmien laatimista ja sen kuvaamista, miten ne tulevat sisällyttämään (valtavirtaistamaan) luonnon monimuotoisuuden suojelemisen ja kestäväen käytön alakohtaisiin ja monialaisiin suunnitelmiin ja käytäntöihin.

Kansallisten monimuotoisuuden strategioiden ja toimintaohjelmien arvioinnit vahvistavat, että maat eivät ole edenneet valtavirtaistamisessa pitkälle. Toisaalta on positiivista, että yhä useammat maat hyväksyvät erityisen luonnon monimuotoisuutta koskevan lain, jotta luonnon monimuotoisuuden puolesta saadaan säädettyä ja hallitukset voidaan pitää vastuussa luonnon monimuotoisuuden suojelemisesta. Kaikki Kansalliset monimuotoisuuden strategiat ja toimintaohjelmat voidaan ladata tästä: <https://www.cbd.int/nbsap/default.shtml>

Sitoumukset

Toisin kuin Pariisin ilmastopimoksella, Biodiversiteettisopimuksella ei ole mekanismeja, vaan se toimii vapaaehtoisuuspohjalta. Sitoumukset voivat olla monenlaisia, eikä sitoumusten antamisella ole muodollista rakennetta tai seurantaa.

Rahoitusvelvoitteet

Biodiversiteettisopimuksen ei-sitovassa lausekkeessa sanotaan, että kehitysmailla on oikeus saada uusia ja ylimääräisiä taloudellisia resursseja kehittyneiltä mailta, jotta ne pystyvät täyttämään yleissopimuksen sitoumukset. Tätä tukea ei kehitysmaiden mukaan ole vielä saatu. Riittävien resurssien hankkiminen uusien tavoitteiden toteuttamiseksi ja kapasiteetin luominen kehitysmaissa on sen vuoksi edelleen kuuma kysymys Biodiversiteettisopimuksessa.

Noudattamisen seurantaa koskeva mekanismi

Biodiversiteettisopimuksella ei ole noudattamisen seurantaa koskevaa mekanismia kuten muilla ympäristösopimuksilla, joilla on konkreettisempia vaatimuksia. Jos biodiversiteettisopimuksen päätöksiä ei noudateta, siitä ei seuraa sanktioita. Sen vuoksi yleissopimuksen ja sen tavoitteiden tarkan noudattamisasteen valvominen on hankalaa. Kansallisesti luonnon suojeleminen ja tuen antaminen kehitysmailla riippuu suuresti hallitusten ja parlamenttien poliittisesta tahdosta.

Istunto 5

Kysymyksiä

Toimeenpanoinstrumentit uudelle sopimukselle luonnon ja ihmisten hyväksi

Kuinka rahoitus tulisi varmistaa, jotta luonnon monimuotoisuus säilyy kehitysmaissa?

- Kehitysmaiden tulee etupäässä itse huolehtia tarpeellisesta rahoituksesta
- Kehittyneiden maiden tulee etupäässä huolehtia tarpeellisesta rahoituksesta
- Kehittyneiden maiden ja kehitysmaiden on jaettava kustannukset
- Luonnon monimuotoisuutta ja geneettisiä resursseja hyödyntävien yksityisten yritysten on oltava päävastuussa rahoituksesta esim. rahaston muodossa
- Muita ehdotuksia?

Pitäisikö sinun hallituksesi sitoutua pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen maassasi säätämällä luonnon monimuotoisuus lain, jossa olisi sitovia tavoitteita? (kuten ilmastolaki joissakin maissa)

- Kyllä
- Ei

Miksi?

Pitäisikö maiden, jotka osallistuivat COP15-kokoukseen Kiinassa, sopia järjestelmästä, jossa on kansallisesti määritellyt tavoitteet luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi, joita tiukennetaan joka viides vuosi? (kuten Pariisin ilmastopimuksessa ilmastonmuutoksen osalta)

- Kyllä
- Ei

Tarvitaanko maailmanlaajuinen valvontamekanismi, jolla tavoitteiden saavuttamista seurataan eri maissa?

- Kyllä
- Ei

Luuletko, että laillisesti sitovat Kansalliset monimuotoisuuden strategiat ja toimintaohjelmat, joihin sisältyisi mekanismi, jolla tavoitetaso nostetaan ajan myötä (kuten Pariisin ilmastopimuksessa), johtaisivat siihen, että luonnon monimuotoisuuden tavoitteet toimeenpantaisiin paremmin?

- Kyllä
- Ei

Miksi?

→ **Linkki istunnon 5 digitaalisiin kysymyksiin**
<https://nmrn.wufoo.com/forms/z1y6c0b213oa3nj/>

Suosituksset

Mitkä ovat kaikkein tärkeimpiä suosituksia poliitikoille?

- Kirjoita suositus omin sanoin

→ **Linkki suosituksiin ja digitaalisiin kysymyksiin**
<https://nmrn.r.wufoo.com/forms/z1goorfb0gzmcec/>

Kysymyksiä

Arviointi-istunto

Olivatko selostuksen materiaalit tasapainoisia ja informatiivisia?

- Kyllä, erittäin paljon
- Kyllä
- Ei
- Ei ollenkaan
- Kommentteja?

Esitettiinkö sinun pöydässäsi erilaisia ja eriäviä mielipiteitä ja keskusteltiin niistä?

- Kyllä, erittäin paljon
- Kyllä
- Ei
- Ei ollenkaan
- Kommentteja?

Oletko yleisesti tyytyväinen luonnon monimuotoisuuden työpajan järjestelyihin?

- Kyllä, erittäin paljon
- Kyllä
- Ei
- Ei ollenkaan
- Ehdotuksia?

Uskotko, että työpajasta saatuja tuloksia tullaan hyödyntämään järkevästi luonnon monimuotoisuutta koskevassa poliittisessa päätöksenteossa?

- Kyllä, olen vakuuttunut siitä
- Kyllä
- Ei
- Ei ollenkaan
- Suosituksia?

Haluatko osallistua tämäntyyppiseen prosessiin toisen kerran?

- Ei ollenkaan, ajan tuhlausta
- Ehkä
- Ehdottomasti!

→ Linkki liitteen kysymykseen ja digitaalisiin kysymyksiin
<https://nmrn.wufoo.com/forms/zkjsqq129da7j/>

Pohjoismaiden ministerineuvosto
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 Kööpenhamina
www.norden.org

Yhdessä kohti maailmanlaajuista sopimusta luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi – Nuoret mukaan asettamaan tavoitteita luonnon monimuotoisuudelle, ekosysteemeille ja kestäväälle käytölle

Nuoret ihmiset kaikkialla maailmassa vaativat toimenpiteitä planeetan suojelemiseksi. Vuonna 2020 hyväksytään uusi sopimus luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi, jossa asetetaan tavoitteet planeetan luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelemiseksi ja säilyttämiseksi. On erittäin tärkeää, että nuorten ääni tulee kuuluviin, kun näistä uusista tavoitteista päätetään, koska tämä päätös ei vaikuta vain nykyiseen sukupolveen vaan myös tuleviin sukupolviin ja heidän toimeentuloon.

Pohjoismaissa haluamme varmistaa, että nuorten äänet tulevat kuuluviin. Olemme siksi kehittäneet työkalupakin, jonka avulla nuoret ihmiset voivat osallistua ja ekosysteemien suojeluun ja niiden kestäväen käytön uusien tavoitteiden laatimiseen, ja siten varmistaa uusi maailmanlaajuinen sopimus luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi. Tämä työkalupakki on tarkoitettu nuorille ja niille, jotka haluavat kannustaa nuoria kehittämään osaltaan uutta maailmanlaajuista sopimusta luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi. Jokainen, joka haluaa järjestää, tukea ja innostaa nuorten osallistumista, voi käyttää tätä työkalupakkia. Tulokset voidaan toimittaa päätöksentekijöille, yleisölle ja asiaankuuluville toimielimille, ja ne tulevat olemaan osa suurempaa nuoren liikettä ympäri maailmaa.

Tarkoituksena on tukea nuoria, nuorisojärjestöjä ja sidosryhmiä sekä helpottaa keskustelua ydinongelmista, jotka liittyvät luontoon ja ihmisiä koskevaan uuteen sopimukseen sekä varmistaa nuorten työpajojen tulosten uskottavuus.

On kehitetty läheisessä yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sekä pohjoismaisten nuorten kanssa.

Työkalupakki on tarkoitettu niille, jotka tarvitsevat apua työpajojen ja tapahtumien järjestämisessä. Ohjekirjassa neuvotaan järjestäjiä nuorille tarkoitettujen työpajojen järjestämisestä ja niihin osallistumisesta. Se on joustava ja vapaaehtoinen ohjekirja, jota voidaan käyttää tilanteen ja harkinnan mukaan.

Ohjekirja tapahtumien järjestämiseen

Yhdessä kohti maailmanlaajuista sopimusta luonnon puolesta ja ihmisten hyväksi

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:norden:org:diva-5689>